

ONDŘEJ FIBICH

J I T R O S O T Č E M
K A R D I N Á L E M

Bereme do prstů
ten štipec naděje
a podpisujeme se zvolna
Čelo, hruď a obě ramena
Jména pro Ježíše

Zapadá slunce
a země bolestiplná
nás potřebuje
pro hodiny noci

V zahradě převržená židle
To kdosi náhle odešel
Ale kolik se jich ještě
nevrátilo
Do našich knihoven
do našich ulic
do našich srdcí

Jen modlitby jsou jich plné

A pak se otevře jitřní okno
Ne do krajiny tankodromů
Ale na cestu neúplatně
vedoucí k chrámu

Zvednu židli v naší zahradě
a skrze listí
Vám zavolám na pozdrav:

Jak je dobře,
že jste tu s námi,
otče kardinále!

J E V E N K O V S K Ý D V Ů R

Je venkovský dvůr středem světa,
kde setkává se život se smrtí
Krev slepic v trávě hnědne
Močí psů a koček bledne
rozespalý kvítek svízele
A třísky, smetí, stavby dětí,
všechno to k zemi letí
A čas promíchá a semele

Nedbale stromy přes zeď šumí
a vítr dvoje dveře otvírá
Ven, kde je třeba trpět pro Ježíše,
a domů, pod ochranu kříže
laskavě rozpjatého na stěně
To Pilátova voda těchto časů
smývá z nás všechnu krásu
až nezáleží na jméně

Kroky mé i tvé si opakují
ve sněhu, v trávě, do bláta:
Jsme tu, abychom dosvědčili,
že klíčí všechny síly
ze semen Božích milostí/
Když dvůr zarůstá kopřivami
stále jej naše ruce brání
sepjaté směrem k věčnosti

LUBOMÍR FILIPEC

OLDŘICH JANOTA / P Í Š E /
IVANU BLATNĚMU

Měsíček za špinavým oknem
na rovné trati vprostřed Čech
A chladno které budí Průvodčí
tříská dveřmi prázdných vagónů
vlaků jedoucích někam blíž k ránu

Měsíček k sobě shání své krávy
ale září je drží v odstupu
Úbočím ve snu teď sestupuje Mistr
Neúskočným úbočím snů mého bydliště
Kde ale ještě zůstal

Kdo bude zítra sčítat trávu
a hladit zátočiny cest
Ach Málem jsem na ně zapomněl
Na noční střelce a hlídače našich dnů
Zas mají na náměstí ohýnek

Máme se modlit za ně
nebo spíš oni za nás - - -
Měsíček zašel Divné království
My které ještě neodvezli
neboť nás stejně vynesou

Právě když odcházím
přichází do lokálu Mozart

Z nebe padají perly
Holan se pod zemí se Seifertem pře
co je krásnější a smutnější
A já na dláždění pokračuji
rozjeté tělo holuba

- To je on - mnou zapomenutý osud
který jsem nestačil včas převést
- a tak tu spolu zůstáváme
Kolem přecházejí noční chodci
- plní sebe a noci -
a naše pohledy jdou po různoběžkách

Z nebe ještě občas spadne hvězda
Ulice před hospodou je opuštěná
Jen zevnitř - odkud jsem opravdu odešel -
dopadá záře a smích

Ještě než se začalo zpívat

ANTONÍN PETR

Vím, že mé básně jsou omyl.
Píšu je, sám nevím proč.
Na papír jsou třeba stromy,
na čtení jsou třeba oči.

Jako dík mrtvým koření
přítomnost básně ve vzpomínce
na prázdné oční důlky dní
a na planoucí jazyk svíček.

- - - -

Je vůbec možné zůstat stát,
nedělat nic a jen se dívat
jak spěje ke konci tvůj čas,
zatímco ty v něm nedospíváš?

Zpěv spěje sám tam kam sám chce.
Ke svému konci sebou veden
přechází z dětí na otce,
přechází zlehka sahem Eden.

Hledám svou větu. Hledám verš,
který by zněl, až všichni umřem.
Jde to, být s řečí zadobře,
nechat se vést jak kvočnou kuře?

Koupelna čeká, až se svléknu.
Umeju se a dám jí pokoj.
Celý náš život na pár sekund
postihne otevřené okno.

- - - -

Jazyk se schoval v gramatice.
Zápasil jsem s ním celou noc,
podobný v se ně skryté špičce
jehly ... Pro sladkou budoucnost

kapičky krve ... Kam jsem sáhl,
narazil jsem jen na sebe.
Řeč, která byla celá nahá,
utekla k ránu na nebe.

MARTA FILIPCOVÁ

H Ě Ř Í B A T Ů M

Lidé si zakazují
zout srdce
bosky by je píchaly
vlastní podvedy

Prote se vám snaží
uzdou zacpat ústa
a strčit hlavu
do ohlávky
Už aby vás někde osedlal

Ti chytří dospělí to přece
udělali rádi
aby pak uzdou popouštěli
slova sprostá a uslintaná
pivní pěnou oplzlostí
holeďbajíce se opratěmi
které je přidržují
a ohlávkou
z pod které tajně utíkají

pod jiný chomout nevěry a lstí
z nichž se pak vylhávají ještě
tři sta třiatřicet dnů poté

Zatímco vy
na hřívách svých dovádívých
přenášíte podzimní pavoučky
do příštího jara
A v očích, v očích vám pohrávají
bosé a bezbranné naděje

Tento článek měl začínat: Milý pane Vaculíku. Uložil jsem si to - a dopadlo to takhle. Uložil jsem si to v očekávání dlouhých listopadových večerů. Krátké listopadové dny leccos změnily, i když ne to, co bylo třeba změnit - ale jak dlouho už! -, a teď je čas adventní.

/jenž absolventi novinářské fakulty nazývají časem vánočním - jsem jen zvědav, jak pak budou říkat dnům, kdy přijdou vánoce, ty jejich vánoce bez Božího narození, ba bez jakékoli svátečnosti. Připadají mi tito, rozuměj novináři, jako ty sídlištní děti, kterým z mikulášského svátku zbylo jen běhání za čertem.

Pamatuji se ještě, a bylo to v letech padesátých, jak členové naší vesnické organizace ČSM chodili ustrojeni co Mikuláš, anděl a čert po domech a nežádali sice modlitbu - ačkoli, kdo ví, paměť selhává - a nadělovali. Mikuláš, anděl a čert.

V několika posledních letech jsem i já vypomohl sousednímu pracovnímu kolektivu na mikulášské besídce jako Mikuláš. Čerta jsem k sobě měl vždycky. Jednou i dva. Anděla nikdy, i když jsem o něho žádal čím dál rezolutněji. Marně. Anděla už asi nikdo nepotřebuje. Loni pro mě nesehnali už ani biskupské oblečení. Svátého Mikuláše jsem představoval v rouchu Dědy Mráze! K zdůvodnění - jak často se výmluvě říká zdůvodnění! - jsem si vymyslel dvě historky, jednu pro děti, druhou pro dospělé. Dětem to ale asi stejně bylo jedno, nejvíc je zajímal a zajímá čert.

Nemyslete si! Naše sídlištní děti nebaví v předvečer svátku Mikuláše sedět doma a čekat. Ony, jsouce hordou - ano, tak nějak si představují hordu z dob, kdy se Slované valili do Evropy - očekávají, kde se zjeví bílá postava s mitrou a berlou doprovázená postavou černou a umouněnou. Třetí postavu jsem tu ještě nikdy neviděl. Za touto dvojicí se horda dětí valí přes všechno, co jí stojí v cestě, přes mstromky, keře, záhony, popelnice, jiné děti, které nejdou s nimi, zůstává za ní jen zpustošený prostor, přežijou to jenom lidé. Horda se valí, nevšimavě kolem Mikuláše, za čertem, který je vzápětí prohání holí, řetězem či bičem. Na to se děti těší celé dny, až budou moci v hordě útočit na čerta a ihned prchat. Jen v hordě ovšem. Samotné dítě, bez ohledu na věk, by se k čertu nepřiblížilo ani na pět kroků.

A tak mi ti novináři, jako reprezentanti toho národa, jenž jim tak rád a tak pravidelně denně naslouchá, připadají jako ty děti. I jim zůstal jen ten čert. Když jsem spatřil na televizní obrazovce, a zaplat Pán Bůh, že jenom na ní, mám totiž zkušenost z lonska, onen jakýsi trh na Staroměstském náměstí, i se zvukovou kulisou desek Supraphonu, zabylo mi nevolno. Ne hnus, jak by řekl nebožtík Sartre, ale nevolno, to je ještě horší, neboť co s ním? S nevolnem? Jako v tom letadle z vtipu. Vystoupit nelze.

Vždyť oni ti reprezentanti učinili to: 1. Čas vánoční protáhli dopředu, už od konce listopadu je čas vánoční. 2. Těžiště přesunuli z dnů svátků do adventu, jenž je jim roven nakupování = shánění, tzn. fronty, nervozita, stres, srdeční

příhody apod. 3. Centrálním svátkem se asi stává Zlatá Neděle. Termín to kdysi podnikavých obchodníků. O Zlaté Neděli vše vrcholí, co není nakoupeno, těžko se už sežene. 4. Samotné svátky jsou už pak jen jakousi dohrou, nutnou dohrou, dny odpočinku, dny hodnocení, jak to letos dopadlo, dny, kdy rituál zajišťují každoročně se opakující televizní programy, u nichž tráví rodiny dva a půl dne. Postavte se na sídlišti na Boží Hod v osm ráno k oknu a zkuste zaznamenat jakýkoli lidský pohyb. Jak dlouho myslíte, že budete čekat? Zkuste na Štěpána potkat koledníky. Jen někomu velmi otrlému bych si dovelil poradit, aby v tyto dny zazvonil u neznámých dveří a popřál k svátkům.

Takhle nějak vypadá čas vánoční, čtu-li noviny, naše české, a dívám se občas na TN naší TV. A asi nejen naší. Konec závorky./

Něco úplně jiného jsem chtěl psát za dlouhých listopadových večerů a něco úplně jiného se mi vytlačilo z pera v tichý večer adventní, den po Mikuláši, v kraji, ať mi to nebohý František Hrubín odpustí, v srdci Čech.

Prote jsem nemohl začít milý pane Vaculíku. Snad jindy.

L.F.

JAN ČAREK

V E S N I C K Á M A T K A

Stůj při mně, matko, až budu zpívat
opřen o kolena tvá v sukních polních, ^{svou píseň}
povzbuď mne, kdybych se zalykal v slzách.

Znova a znova rozněcuje mne tělo tvé
rozježděné strastmi jak hlinitý úvoz, ^{pokryté zemí,}
tvé bosé nohy svaté
sžírání rezem země.

Rosa na pavučinách svítí jak otcovy vlasy,
a studánky v polích, z nichž jeme
o polednách pili,
zdědily třesořitky.

Vesnická matko, mize mých písní,
na hlavu moji
polož svou dlaň rozboďovanou stébly,
stůj při mně, až budu zpívat svou píseň,
povzbuď mne, kdybych se zalykal v slzách.

/Svatozář, 1938/